

שמות חדשים לערכים גנטיים המתפרסמים בפרסומי ספר העדר

חיים שטורמן, אפרים עזרא

3.2 האפקט הפרטי - PERMANENT ENVIRONMENT, הוא האפקט הנובע מהפרה בגין השפעות גומלין גנטיות וסביבתיות, אך אינו מועבר לצאצאים. סכום האומדן הגנטי הנוסף והאפקט הפרטי הוא אומדן ליכולת ייצור הפרה במהלך חייה.

לקראת פרסום סיום ספר העדר 1995, ראינו לנכון "לעשות סדר" במושגים ובשמות העבריים שהוצמדו לערכים הגנטיים השונים הניתנים לבהמות בעדר החלב. סוכם לרענן את התרגומים וההגיון שמאחוריהם ולתת כינויים אחידים בכל הפרסומים ובכל הדו"חות. להלן כמה הסברים כלליים:

1. הורשה / תורשה

1.1 במונח הורשה מבוטא האומדן שיועבר מההורים (אב או אם) אל הוולד. ערך זה הוא מחצית הערך הגנטי של ההורים.
1.2 במונח תורשה מבוטא מלוא הערך הגנטי של הבהמה שהוא כפול מערך ההורשה.

2. אומדן הורשה / הפרש חזוי, ישן וחדש

הפרש חזוי הוא התרגום המילולי של המונח האנגלי: PREDICTED DIFFERENCE ובמובן זה הוא מקביל וזהה לאומדן ההורשה.
אומדן הורשה הוא התרגום המילולי לביטוי האנגלי PREDICTED TRANSMITTING = PTA ABILITY, כלומר - מחצית ערך התורשה של הבהמה.
עד עתה כינינו אומדן הורשה של הפרים במקומות שונים בשמות שונים: א"ה בלוח הפרים והפרש חזוי בסיכום המקצועי.
"הפרש חזוי" לפרים ו"אומדן הורשה" לפרות, הינם בעלי משמעות זהה, נמצאים על אותה סקלה והם ברי השוואה. כלומר פרה עם אומדן הורשה 524 ק"ג שווה באומדנה לפר סקורר (במבחן החדש).

3. פוטנציאל הייצור PPA

השם המלא באנגלית: POTENTIAL PRODUCTION ABILITY. עד עתה כינינו ערך זה בשם "הפרש חזוי" והוא ניתן רק לפרות חולבות. הערך הזה מורכב משני חלקים:

3.1 אומדן הורשה של הפרה.

כנס הפדרציה האירופית לגזע ההולשטיין-פריזי - בישראל

ישראל נבחרה לארח בשנת 1997 את הכנס של מגדלי הבקר ההולשטיין-פריזי האירופיים. פדרציה זאת מקיפה את כל מגדלי הבקר ההולשטיין פריזי האירופיים המיוצגים באמצעות ספריה העדר והתאחדויות מגדלי הבקר השונות. לשלושת ימי הכנס יגיעו כ-250-200 איש. ימי הכנס מתחלקים כך: ביום הראשון מתקיימות הרצאות שונות, ביום השני סיורים במשקים, במכוני מחקר ומחלבות וביום השלישי נושאים ארגוניים. תפורסם תכנית מפורטת של הכנס ובה גם פירוט הסיוורים והמפגשים עם בוקרים מישראל. כאמור, הכנס יתקיים בישראל מיום א' 21.9.97 ועד יום ד' 24.9.97, כשאנו מתכוונים להציע למועצת החלב לקיים את יום החלב ותצוגת הבקר הארצית ביום ה' 25.9.97, כך שנוכל לארח ביום זה את עמיתינו מאירופה. לצורך אירגון הכנס הוקמה ועדת פעולה שבראשה מזכיר ההתאחדות - יוסי מלול והחתום מטה.

רישמו ביומנכם את התאריכים הנ"ל לשם ריכוז כל הכוחות והמאמצים להצלחת הכנס הנ"ל ולמניעת אירוע מקביל באותה תקופה.

דן קלי

השירות להזרעה מלאכותית

טבלה 1 הערכים השונים ומשמעויותיהם.

קיצור בלעז	תרגום בלעז	תרגום מילולי	קיצור קודם	ביטוי קודם 1-בלוח פרים 2 בדו"ח מקצועי	קיצור מתוקן ואחיד	ביטוי מתוקן ואחיד	משמעות
PD	PREDICTED DIFFERENCE	הפרש חזוי	א"ה	1 - אומדן הורשה 2 - הפרש חזוי	ה"ח	הפרש חזוי	הפרש חזוי = חצי ערך התורשה
PTA	PREDICTED TRANSMITTING ABILITY	אומדן הורשה	א"ה	2 - ערך הורשת אמהות	א"ה	אומדן הורשה	אומדן הורשה = הפרש חזוי = חצי ערך תורשה
PPA	POTENTIAL PRODUCTION ABILITY	יכולת ייצור פוטנציאלית	ה"ח	2 - הפרש חזוי	פ"י	פוטנציאל ייצור	ממוצע אומדן הורשה הורים + אפקט פרטי
BV	BREEDING VALUE	ערך גנטי	לא קיים	לא קיים	ע"ת	ערך תורשה	הערך הגנטי של המלא של הבהמה

הסברים לשדות שבטבלה:

שורה שניה: PD

בתרגומו = הפרש חזוי. בגודל זה משתמשים בטרמינולוגיה הנובעת מארה"ב כמציין את חצי ערכו הגנטי של הפר. עד עתה קראנו לערך זה בלוח הפרים "אומדן הורשה", ובדו"ח המקצועי - "הפרש חזוי לפרים". מעתה ייקרא ערך זה "הפרש חזוי" גם בלוח הפרים.

שורה שלישית: PTA

זה אומדן כושר ההורשה, או בקיצור - אומדן הורשה, א"ה. גודל זה זהה בתוכנו ל-PD בפריס ואנו מייחדים אותו לפרות, כלומר - מעתה חצי הערך הגנטי של הבהמה ייקרא: 1. PD = ה"ח = הפרש חזוי לפרים. 2. PTA = א"ה = אומדן הורשה לפרות ועגלות.

שורה רביעית: PPA

ערך שמשמעותו יכולת ייצור פוטנציאלית מבוטאת כהפרש מהרמה הגנטית הארצית. השם האנגלי הוא חדש. בגודל זה השתמשנו עד כה וקראנו לו "הפרש חזוי" בפרות. הסבר לכך ניתן לעיל. מעתה הוא ייקרא "פוטנציאל ייצור".

שורה חמישית: BV

BV הנו הקיצור של BREEDING VALUE, בעברית ע"ת = ערך תורשה. בגרמנית ZUCHTWERT = ZW.

רוב הסופרים נותנים לו את הערך הגנטי המלא של הפרה, כלומר: הערך הכפול מאומדן ההורשה או מההפרש החזוי. גודל זה מטעה מאד, כאשר משווים קטלוגים מארצות המשתמשות בו להערכת פרים, כמו הקטלוגים הגרמניים, לדוגמה. לכן, יש לדעת באיזה ביטוי מדובר והאם לחלקו בשניים או לא, לצורך השוואה.